

Medborgare mot EMU

Citatsamling

Assar Lindbeck

Juli 2003

Av någon anledning har svensk EMU-debatt främst handlat om konjunkturpolitiska risker. Många företrädare på nejsidan inför folkomröstningen menar uppenbarligen att dessa risker är avgörande skäl för Sverige att "vänta och se" hur euron kommer att fungera i praktiken, i stället för att nu rösta ja. Denna fripassagerarstrategi är knappast heroisk.
DN Debatt 30/7 2003

Man kan inte dra slutsatsen att förlusten av nationell penningpolitik helt skulle kompenseras av ett minskat behov av en egen konjunkturpolitik, och av mindre störningar av den svenska ekonomin från valutamarknaden.

Som en beredskapsåtgärd är det därför klokt att följa det vanliga rådet att förstärka statsfinanserna i samband med ett inträde i EMU. Därmed skulle budgetutrymmet öka för en expansiv finanspolitik (minskade skatter eller ökade statsutgifter) i lågkonjunkturer.
(DN Debatt 27/4 2003)

Argumenten för valutaunionen är mycket starkare än vad jag insåg för fem år sedan
(DI 8/4 2003)

Starka offentliga finanser är inget att bråka om, utan behövs tvärtom ännu mer efter en övergång till euron. Men jag tror att det blir svårt att klara ett så högt överskottsmål. Vi får nog vara tacksamma om regeringen klarar att hålla överskottet på en procent av BNP, med tanke på alla utgiftskrav och trycket från en åldrande befolkning
DN 2/4 2003

Vi menade då /i Ekonomikommisionens rapport (SOU 1993:16)/, liksom nu, att de ekonomiska problemen inte endast, eller ens i första hand, härrör från ekonomisk-politiska missgrepp, som hade kunnat undvikas med skickligare politiker, experter och ämbetsmän. Problemens rötter sitter i institutioner och regelsystem i den svenska varianten av representativ demokrati och parlamentarism.
Ekonomirådets Rapport 2000, Politisk makt med oklart ansvar, SNS

En valutaunion påskyndar politisk integration. Om detta är en fördel eller en nackdel beror på hur man bedömer politisk integration.
(Nationalekonomiska Föreningen 1996-12-05)

Om någon hade frågat mig för fem eller tio år sedan vad det viktigaste är att göra i Europa, hade jag sagt att den gemensamma marknaden bör följas upp med inhemska avregleringar av kapitalmarknader, arbetsmarknader och varumarknader. En annan viktig uppgift är att undvika att Europa blir en protektionistisk enhet gentemot omvärlden... Det finns tusentals intressanta städer i Europa, som i viss mån håller på att förfalla och förstöras, och som borde räddas. Detta borde vara ett verkligt stort projekt inom EU... Behovet av en valutaunion hade jag inte nämnt som ett högprioriterat projekt. En valutaunion har också stora fördelar, men den är ett riskfullare projekt än att rädda våra städer
(Nationalekonomiska Föreningen 1996-12-05)

Valutaunionen skulle sätta tvångströja på politikerna och tvinga dem att föra en ansvarsfull finans- och budgetpolitik; En gemensam valuta knyter samman de europeiska länderna

ekonomiskt och, slutligen, En gemensam valuta skulle tvinga fram en gemensam europeisk politik på alla områden.

Men det finns också nackdelar, enligt Lindbeck: Den svenska industrin ser annorlunda ut än i övriga europeiska länder. Skogsindustrins svarar till exempel för mer än hälften av den svenska nettoexporten; Lönebildningen fungerar också sämre här än i övriga Europa; En gemensam valuta kräver dessutom att folk är beredda att flytta dit jobben finns.

- Arbetskraften är inte särskilt lätttrölig, även om det varit ganska lätt att värva svenska byråkrater till Bryssel, konstaterade Assar Lindbeck
(Intervjuad i DI 1996-02-03)

För att en myntunion skall fungera väl fordras, i ännu högre grad än vid flytande växelkurs, att lönebildningen är flexibel och att arbetskraften är lätttrölig mellan branscher och över nationsgränserna; eljest leder reala störningar till arbetslöshet. En jämförelse mellan Europa och USA är instruktiv. Helt allmänt motsvarar förhållandena i USA någorlunda väl vad som krävs för ett hyggligt fungerande valutaområde. Relativlönerna mellan olika branscher och regioner är ganska flexibla, men framför allt är arbetskraften relativt rörlig mellan branscher och delstater.

Enligt min bedömning är Västeuropa som helhet i dag långt borta från vad som krävs för en hyggligt fungerande myntunion.

Det bör därför vara en god strategi av EU att till att börja med nöja sig med en begränsad myntunion för de länder där förutsättningarna förefaller att vara bäst, dvs Tyskland, Benelux och Österrike, kanske också Frankrike.

(Ekonomisk Debatt 1994, nr 5)

Vad är då den största risken för den inhemska ekonomiska politiken vid en eventuell myntunion? Den är, enligt min bedömning, att lönekostnaderna liksom flera gånger tidigare skenar i väg i förhållande till andra länder. Man kan ha olika bedömning och värdering av detta problem.

Om en myntunion skulle tvinga fram en reformering av lönebildningens institutioner så att de blir mindre inflationsdrivande, och relativlönerna mera flexibla, skulle en myntunion närmast vara en fördel från stabiliseringspolitisk synpunkt.

Om vi misslyckas med detta hotar däremot återkommande arbetslöshetskriser.

(Ekonomisk Debatt 1994, nr 5)

Mer av Assar Lindbeck och EMU kan läsas på <http://www.nejtillemu.com/assar.htm>